

Waarderingsverslag palynologisch onderzoek Antwerpen-Frans Halsplein 6

Selectieadvies

DATUM
AUTEUR

APRIL 2021
W. VAN DER MEER EN E. LAMMERTSMA

Colofon

Titel:

Waarderingsverslag palynologisch onderzoek Antwerpen-Frans Halsplein 6

Auteurs:

W. van der Meer (Senior KNA specialist archeobotanie)

E. Lammertsma (Senior KNA specialist archeobotanie)

Opdrachtgever: J. Verrijckt Archeologie & Advies

Projectcode: 2020-1059

Gemeente: Antwerpen

Plaats: Antwerpen

Toponiem: Frans Halsplein

Projectcode OE: 2020H292

ISSN: 1568-2285

© BIAX *Consult*, Zaandam, 2021

Correspondentieadres:

BIAX *Consult*

Symon Spiersweg 7 D2

1506 RZ Zaandam

tel: 075 – 61 61 010

e-mail: biax@biax.nl

www.biax.nl

1. Inleiding

In 2020 voerde J. Verrijckt Archeologie & Advies archeologisch onderzoek uit van de site Antwerpen-Frans Halsplein 6. Men trof onder andere muurresten en een beerput aan. Op de beerput sloot een gootje aan, en de vulling daarvan is bemonsterd voor pollenonderzoek.

Het pollenstaal is geïnventariseerd om te bepalen of het geschikt is voor vervolgonderzoek (analyse). Op basis van de concentratie, conserveringstoestand en informatiewaarde van de plantenresten is bepaald of ze kunnen bijdragen aan het beeld van het landschap of de lokale agrarische economie. De resultaten van deze inventarisatie zijn in dit rapport beschreven en vormen de basis voor het voorstel voor selectieadvies.

2. Methoden

2.1 POLLEN

Uit het bulkstaal van het gootje is door *BIAX Consult* een substaal genomen voor opwerking tot pollenpreparaat volgens de standaardmethode.¹ Een overzicht van is weergegeven in *tabel 1*.

Tabel 1 Antwerpen-Frans Halsplein 6, overzicht van het geïnventariseerde pollenmonster.

vnr	spoor	laag	volume	labcode	context	datering
-	2004	-	4 ml	BX9645	goot	NT?

De pollenpreparaten zijn vervolgens door E. Lammertsma geïnventariseerd met een doorvallend-lichtmicroscop met vergrotingen tot 10x100. Bij de inventarisatie is de concentratie, diversiteit en conservering van het pollen beoordeeld.

3. Resultaten

De resultaten zijn weergegeven in *bijlage 1* en worden hieronder besproken. De informatie die aan de hand van de inventarisatie naar voren komt is slechts indicatief. Betrouwbare uitspraken kunnen pas worden gedaan aan de hand van een volledige analyse.

¹ De acetolyse volgens Erdtman, met toevoeging van *tracers*. De bereiding is uitgevoerd onder leiding van M. Hagen van het Laboratorium voor Sedimentanalyse van de Vrije Universiteit van Amsterdam.

3.1 PALYNOLOGISCHE RESTEN

3.1.1 Spoor 2004

Dit monster is zeer rijk in fijne verkoolde plantenfragmenten en zeer arm in pollen en sporen. De aanwezige palynologische resten zijn overigens wel redelijk geconserveerd. Het pollenspectrum bestaat voor ongeveer de helft uit boompollen; met name elen maar ook pollen van linde is opvallend aanwezig. Daarnaast betreft het spectrum diverse kruidige soorten, met name gras en algemene kruiden van nattere en drogere milieus. Pollen van granen is aanwezig, waaronder rogge. Ook enkele ascosporen van mestschimmels zijn waargenomen.

4. **Conclusies en voorstel voor selectieadvies**

Het pollenstaal geeft een weinig duidelijk beeld. Er lijkt geen relatie te zijn tussen het pollen en menselijke voeding, zoals verwacht mag worden gezien de locatie van de goot bij een beerput. Het opvallend hoge percentage pollen van linde wijst mogelijk op een stedelijke vegetatie met aangeplante lindebomen als bronvegetatie. De concentratie pollen is echter laag en de precieze 'route of entry' van het pollen is ook weinig duidelijk. Het advies is daarom om af te zien van verdere analyse.

Bijlage 1 Antwerpen-Frans Halsplein 6, resultaten van de polleninventarisatie. Verklaring: . = afwezig, + = zeldzaam, ++ = aanwezig, +++ = talrijk, ++++ = zeer talrijk, +++++ = dominant.

spoor context labcode	2004 goot BX9645
rijkdom	zeer arm
conservering	redelijk
telbaar	nee
analyse	nee
globale AP/NAP	45/55
bomen en struiken (drogere gronden)	++
bomen (nattere gronden)	+++
boskruiden	+
cultuurgewassen	++
waaronder: granen-type	+
rogge	++
akkeronkruiden en ruderalen	+
graslandplanten	+++
algemene kruiden	++
moeras- en oeverplanten	++
algen en dergelijke	+
heide	+
veenmos	+
mestschimmels	++
verkoelde plantenresten	+++++
onverkoelde organische resten	+